Outsin

kaksi vuosikymmentä

1976-96

PUROLLA ON OMA JOIKUNSA
TUULELLA ITKEVÄ VESIHUNTU
VAELTAJALLA SYDÄN
SELLAINEN JOKA ILOITSEE
JOKAISESTA ELETYSTÄ HETKESTÄ

Pertti Kangasniemi
Inari

Otsi 20 vuotta

TUNTURILADUN KESÄPÄIVÄT
LAUKAAN MULTAMÄEN LEIRIKESKUKSESSA
2.- 4.8. 1996

OHJELMA

pe klo	17.00.	vastaanotto alkaa
		ilmoittautuminen, majoittuminen
		kanttiini avoinna
		iltanuotio rannassa
la klo	7.00 - 9.00	aamupuuro
	11.00 -	avajaiset
		tulokahvit
		luontopolut
	12.00 -16.00	käynti Haristuvalla ja Hitonhaudalla
	16.00 -	ruokailu
	17.00 -	saunat
	20.00	illanvietto, iltanuotio ja letunpaistoa
su klo	7.00 - 9.00	aamupuuro
	9.00	aamuhartaus
	9.30	veden hyödynnys
	11.00 -12.00	lounas
	12.30	luontopolun vastaukset
		lopettajaiset ja viirin luovutus

vtsin toimihenkilöt vuodesta 1976

PUHEENJOHTAJAT:

Jouko Järviö	*1976 - 1979*
Pekka Kolari	*1980 - 1983*
Anna-Liisa Hietala	*1984 - 1985*
Arvo Anivuo	*1986 - 1987*
Risto Åhlgren	*1988 - 1989*
Sakari Jarva	*1990 - 1993*
Lauri Kuukkanen	*1994 -*

VARAPUHEENJOHTAJAT:

Pentti Häyrinen	*1978 - 1981*
Anna-Liisa Hietala	*1982 - 1983*
Unto Kekkonen	*1984 -*

SIHTEERIT:

Kaija Koskela	*1976 - 1977*
Ritva Loimio	*1978 - 1985*
Irma Hulkkonen	*1986 - 1990*
Katriina Wanhatalo	*1991*
Aulikki Kuukkanen	*1992 -*

RAHASTONHOITAJAT:

Kaija Koskela	*1976 - 1977*
Sirpa Patvikko	*1978 - 1979*
Terttu Hokkanen	*1980 - 1988*
Jaana Sorjonen	*1989 - 1993*
Seija Leino	*1994 -*

TILINTARKASTAJAT:

Mirja Järvinen	*1976 - 1979*
Martti Häyrinen	*1976 - 1979*
Kalle Vehmas	*1980 - 1991*
Väinö Rytkönen	*1980 - 1982 ja 1987 - 1989*
Irma Hulkkonen	*1983 - 1986*
Anna-Liisa Hietala	*1990 - 1993*
Terttu Hokkanen	*1992 -*
Jaana Sorjonen	*1994*
Hilkka Mäkelä	*1995 -*

JOHTOKUNNAN JÄSENET:

Ahonen Hannu	*1979 - 1985*
Anivuo Arvo	*1986 - 1989*
Hietala Anna-Liisa	*1978 - 1985*
Hirvonen Lahja	*1976 - 1984*
Hokkanen Terttu	*1982 - 1985*
Holopainen Sinikka	*1991 -*
Hulkkonen Irma	*1989 - 1990*
Hulkkonen Pauli	*1994 -*
Häyrinen Pentti	*1978 - 1981*
Jarva Raili	*1985 - 1990*
Jarva Sakari	*1990 -*
Järvinen Aulikki	*1990 -1991 ja 1993 - 1994*
Järviö Jouko	*1976 - 1981*
Karmala Pentti	*1980 - 1981*
Kekkonen Unto	*1982 -*
Koivunen Saara	*1987 - 1988*
Kolari Pekka	*1978 - 1987*
Kortemäki Maija	*1985 - 1986*
Kuukkanen Lauri	*1986 -*
Kärkkäinen Paavo	*1994 -*
Loimio Ritva	*1987 - 1992*
Minkkinen Eila	*1980 - 1986*
Myllärinen Erkki	*1988 - 1990 ja 1993*
Mäkelä Hilkka	*1988 - 1992*
Nieminen Aila	*1984 ja1991 -*
Oikari Salli	*1976 - 1983*
Paavilainen Aapo	*1978 - 1979*
Patvikko Sirpa	*1979 - 1981*
Pihkasalo Seppo	*1991 -*
Saarinen Reino	*1992 - 1993*
Sihvo Aulis	*1976 - 1987*
Sorjonen Jaana	*1995 -*
Tammela Erkki	*1976 - 1977*
Tanhuanpää Leena	*1990*
Virtanen Sauli	*1976 - 1977*
Åhlgren Risto	*1985 - 1989*

NAISTOIMIKUNTA / EMÄNNÄT / MUONITUSTOIMIKUNTA:

Anna-Liisa Hietala	*1976 - 1977 ja 1979 - 1984 ja 1987 - 1990*
Lahja Hirvonen	*1976 - 1979 ja 1982*
Terttu Hokkanen	*1976 - 1977 ja 1990 - 1993*
Terttu Honkonen	*1979*
Aulikki Järvinen	*1990 -*
Saara Koivunen	*1976 - 1977*
Maija Kortemäki	*1985 -*
Ritva Loimio	*1994 - 1995*
AnnaMaija Matikainen	*1978*
Eila Minkkinen	*1983 - 1984*
Jukka Minkkinen	*1990*
Hilkka Mäkelä	*1978 ja 1990 -*
Eija Turunen	*1976 - 1977*

JÄSENKORTISTO /JÄSENSIHTEERI:

Kaija Koskela	*1976 - 1977*
Sirpa Patvikko	*1978 - 1979*
Terttu Hokkanen	*1980 - 1988*
Pauli Hulkkonen	*1989 - 1995*
Sinikka Holopainen	*1996 -*

LEIKEKIRJANPITÄJÄT:

Esa Säde	*1979*
Pentti Karmala	*1981*
Ritva Loimio	*1984 -*
Pentti Petelius	*1984 -*
Sinikka Holopainen	*1994 -*

MAJAKIRJANPITÄJÄ:

Raili Jarva	*1993 -*

KARTTA-ASIAMIES:

Arvo Anivuo	*1988 - 1992*

KALUSTONHOITAJAT:

Arvo Anivuo	*1988 - 1992*
Seppo Pihkasalo	*1993 -*

KOULUTUSVASTAAVA:

Sinikka Holopainen	*1991 -*

MÖKKI- / MAJATOIMIKUNTA:

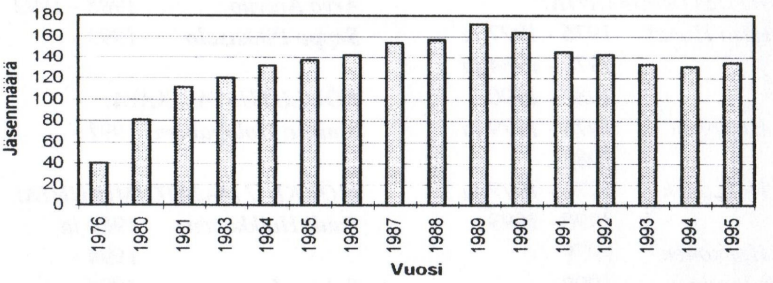
Pauli Hulkkonen	*1989 ja 1994 -*
Sakari Jarva	*1994 -*
Maija Kortemäki	*1989*
Lauri Kuukkanen	*1989 - 1993*
Paavo Kärkkäinen	*1993 -*
Erkki Myllärinen	*1990 - 1994*
Aila Nieminen	*1989 -*
Saini Pihkasalo	*1990 -*
Seppo Pihkasalo	*1990 -*
Antero Viinikainen	*1996 -*

KERHOTOIMIKUNTA:

Sinikka Holopainen	*1990*
Irma Hulkkonen	*1990 - 1992*
Raili Jarva	*1990 - 1992*
Pekka Kolari	*1990 - 1992*
Mika Kuukkanen	*1990 - 1992*
Leena Tanhuanpää	*1990 - 1992*
Risto Åhlgren	*1990 - 1992*

RETKITOIMIKUNTA:

Arvo Anivuo	*1990 - 1992*
Pauli Hulkkonen	*1990 - 1992*
Jouko Järviö	*1990 - 1992*
Saara Koivunen	*1990 - 1992*
Lasse Muola	*1990 - 1992*
Salli Oikari	*1990 - 1992*
Aapo Paavilainen	*1990 - 1992*
Voitto Penttinen	*1990 - 1992*
Aulis Sihvo	*1990 - 1992*

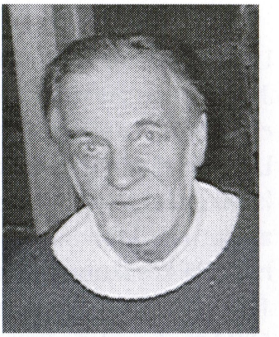

Tiedot vuosilta 1977-1979 ja 1982 puuttuvat.
Jäsenmäärä oli 31.12.1995 135.

Ovtsin jäsenten edustus Tunturilatu ry:n elimissä

TUNTURILADUN JOHTOKUNTA
Anna-Liisa Hietala 1984 - 1987
Arvo Anivuo 1988 - 1993
Irma Hulkkonen 1994 - 1995
Ritva Loimio 1996 -
JÄRJESTÖTOIMIKUNTA
Arvo Anivuo 1988 - 1992, 1994
Anna-Liisa Hietala 1995 -
KÄMPPÄTOIMIKUNTA
Lauri Kuukkanen 1992 -
SUSIVALIOKUNTA
Salli Oikari 1992 - 1995
SAAMELAISTOIMIKUNTA
Ritva Loimio 1994 -
TUNTURILADUN TALOUDENHOITAJA
Terttu Hokkanen 3.7.1995 alkaen

Puheenjohtajien muistelot ja tervehdykset

Jouko Järviö 1976-1979

NÄIN SE ALKOI

Ovtsin syntysanat lausuttiin 3.11.1973 Tunturiladun susiaisissa Dipolissa Espoossa. Illallinen oli syöty ja istuimme pikkupöydissä, kun Lahja Hirvonen yhtäkkiä ilmestyi viereeni. Kertoi, että hänen pöydässään oli käyty kova keskustelu tunturikerhon tarpeellisuudesta Keski-Suomessa ja hänet lähetettiin pyytämään minua puheenjohtajaksi. Haukkasin ensin ilmaa ja sitten suostuin. Mitä sen jälkeen tapahtui, siitä kertoo kadonnut ja jälleen löydetty Ritviksen kirjoittama pöytäkirja perustavasta kokouksesta Jormakan tehdassalissa.

Varapuheenjohtajaksi valittiin tunturisusi ex-asemapäällikkö Vilho Palonen Keuruulta. Kun olin vielä ennen joulua lähdössä puolen vuoden rinkkamatkalle maapallon ympäri, pyysin Villeä hoitamaan kerhoillat matkani aikana. Jostakin syystä nämä jäivät pitämättä ja lapsi kuoli.

Olimme pyytäneet kerhon nimeksi Logia, koska Jyväskylä oli "kymppi keskellä", mutta sitä emme saaneet ja saimme vuoromme mukaisesti Ovtsin. Kävin nimestä kirjeenvaihtoa entisen työtoverini ja ystäväni Kirsti Jomppasen kanssa, koska halusin nimen helpommin lausuttavaan muotoon Outsi. Tämän mahdollisti saamen kielen erilainen käytäntö eri osissa Lappia ja Kirsti hyväksyi Outsin. Sen sijaan uusi "puheenjohtajasukupolvi" muutti sen Ovtsiksi

* * * * *

Syksyllä 1976 susiaiset olivat Kiilopäällä. Kun ne olivat ohi ja pääosa oli jo lähtenyt kotimatkalle, meitä oli jokunen jäljellä odottelemassa Kavtsin linja-auton lähtöä, johon olin saanut paikan. Lähdin aikani kuluksi vielä katselemaan leirialuetta, kun tapasin yksinäisen naisen hiipuvan hiilloksen äärellä keittelemässä kahvia. Tein tuttavuutta ja tämä oli Salli Oikari. Huomasimme, että meillä oli yhteinen kotimatka.
Autossa oli Saariset Espoosta, vaimo upea vaaleaverikkö lastenlääkäri ja mies auto-di. Kotimatkan aikana syntyi kova keskustelu tunturikerhon uudelleenperustamisesta. Saivat Sallin ja minut innostumaan ja nyt lapsi syntyi uudelleen, tällä kertaa elinvoimaisena.

* * * * *

Uusi ja merkittävä Sallin tapaaminen tapahtui jo seuraavana kesänä. Jäsenemme arkkitehti Risto Vuolle-Apiala suunnitteli Keski-Suomea halkovaa eräreittiä, "Lapinsormea" ja pyysi, että Ovtsin toimesta reitti testattaisiin. Lupasin tämän ja perustimme kaksi testiryhmää, toinen lähtisi reissuun kesäkuussa ja toinen heinäkuussa. Ilmoittautuneita oli riittävästi. Peruutukset aiheuttivat kumminkin sen, että heinäkuun ryhmä peruutettiin ja lähdön hetkellä kesäkuun ryhmään tuli minun lisäkseni vain Salli. Vaelsimme 26.6. - 1.7. 1977 reitin Pihtipudas-Kinnula-Kivijärvi-Kyyjärvi-Karstula. Matkaa tuli n. 150 km. Toiseksi viimeinen päivä vaellettiin vesisateessa ja olimme illalla kuin uitetut koirat.
Täydellinen reittikuvaus karttoineen on maakuntaliiton arkistossa. Myös Latu ja Polku -lehti julkaisi reittiselostuksen, mutta jätti kartan pois.

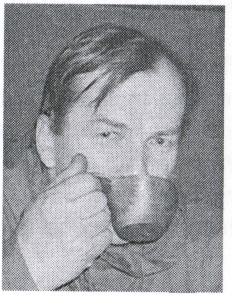

Jouko

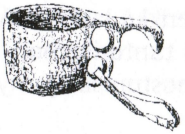
Pekka Kolari 1980-1983

Kun Jouko Järviö aikoinaan 1976 kutsui Keskisuomalaisen palstalla "lapinhulluja" perustavaan kokoukseen , olin minäkin valmis reippaaseen toimintaan. Ja sitähän OVTSIN elämä on ollutkin, koko 20-vuotistaipaleensa ajan.
Oma puheenjohtajuuskauteni 80-luvun taitteessa oli yhtälailla menoa kuin alkuvuodetkin. Retkiä Lappiin ja lähiseuduille, kerhoiltoja monenlaisine luontoaiheineen sekä vierailuja toisten kerhojen tapahtumiin. Ovtsin omia kesä- ja talvipäiviä on vietetty. Suuritöisimpänä Peurungan susiaiset, jossa minulla oli helppo osa, kiitos Voitto Penttisen ja meidän touhunaisten erinomaisen työpanoksen. Yhtenä mieleenpainuvimpana reissuna on kohdalleni sattunut Tunturiluutasiivous käsivarren maastoon 1979.
Nyt on tementia ja foonautti iskenyt ja kerhotoiminta kohdallani hieman taantunut, mutta hengessä mukana ja ehkäpä minä taas... ja arvatkaas mihin pian taas lähdetään, no kairaanpa tietenkin.

Tulkaapa perässä!

Pekka

Anna-Liisa Hietala 1984-1985

Kerhotoimikunnan / johtokunnan ja varapuheenjohtajan "oppituolilta" tulin valituksi puheenjohtajan tehtävään. Toiminta oli tuolloin mukavasti vakiintunutta ja jäsenmäärä samoin.

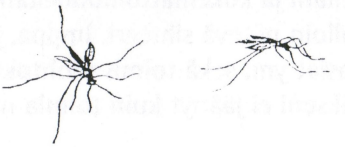
Totesin kumminkin, että kyllä se pj:n rooli vaatii skarppausta aikalailla, joten yhden kauden jälkeen olin taas valmis siirtymään päätoimiseksi kahvinkeittäjäksi kerhoiltoihin, se homma lankesi siihen aikaan minulle itsestään. Semminkin kun samaan aikaan tulin - täysin yllättäen - valituksi myöskin tunturiladun johtokuntaan.

Kaudeltani on kerrottavaa mm. se, että kerhojen nimien kirjoitusmuoto tuli Tunturiladun johtokunnan suosituksesta tarkasteltavaksi. Niinpä meidänkin kerhomme nimi otettiin käyttöön muodossa OVTSI, lausuttuna v ääntyy kevyenä f:nä. Myös eräretkeilyn peruskurssi teoria- ja maasto-osuuksineen toteutettiin tällä kaudella, samoin kuin siihen liittyen EA-kurssi. Kerhoiltoihin, retkiin ja koulutuksiin osallistuminen oli aktiivista.

* * * * *

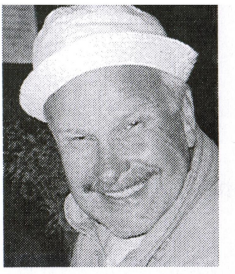
Ilokseni voin todeta, että kerhon toiminta "vanhoine ja uusine" jäsenineen jatkuu mallikkaasti ja erityisesti juuri nyt rakentamisen aikana.
Oma aktiivisuuteni tarkemmin sanottuna passiivisuuteni, rajoittuu nykyisin kerhoiltoihin osallistumisiin. "Ennenvanhaan" sitä pysyi paremmin juonessa mukana, kun lähdöt olivat yhteislähtöjä tilausajolaiturista. Mutta "niin huoletonta kuin se hevosettoman elämä onkin" (sanoo sananlasku), niin onpahan jo Toposen aika niinkuin alkanut Haristuvan aikakin melkolailla osallistumatonta toimintaa kohdaltani.

Mutta kerran ovtsilainen - aina ovtsilainen! Kerholle ja kerholaisille hyvää elämää toivotellen!

Annukka

Arvo Anivuo 1986-1987

Arvo kertoi ottaneensa puheenjohtajan tehtävän vastaan hoitaakseen oman osuutensa toiminnassa, "ei jäädäkseen siitä virasta eläkkeelle".

Kerhon kymmenes toimintavuosi toi tullessaan talvipäivien järjestämisen Hangasjärvellä ja 10-vuotissynttärien merkeissä vietetyn pikkujoulun. Johtokunta laati kerholle oman palkitsemisohjeen ja otettiin käyttöön kerhon onnitteluadressi.

Arvon aloitteesta otettiin joksikin aikaa kerhoiltojen ohjelmaan myös luontovisat, joita eri jäsenet laativat ja joitten myötä saimme testata osaamistamme. Se oli hyvää oppia se! Myös teemaretkiä tehtiin Lapissa ja Keski-Suomessa, sekä hankittiin kerholle retkivarusteita. Arvo ryhtyi myös kartta-asiamieheksi, jota tehtävää hoiti usean vuoden ajan. Myös järjestöjen joulumessuille osallistuminen aloitettiin tällä kaudella, se alkoi kauran viljelystä ja kauralyhdetalkoista. Myyjäisiin osallistuminen on jatkunut, artikkelit vaihtuneet ja tuotto on ollut hyvä lisä kerhon kassaan.
Hän koki tehtävän mielekkäänä ja asiat pelasivat hyvin. Kertoi puhelimessa

Arvo

Risto Åhlgren 1988-1989

Puheenjohtajuuteni oli vain yhden kaksivuotiskauden pituinen, vuosina 1988-1989. Olin tuolloin ollut muutaman vuoden johtokunnassa ja jäsenistö varmaan hämääntyi kantavan ääneni johdosta valitsemaan minut puheenjohtajaksi. Olin tuolloin lähes nuorin kerholainen ja kenties toin yhden näkökannan nuorekkuudellani ja kokemattomuudellani johtotoimiin. Minun onnekseni kerholla oli tuolloin pätevä sihteeri, Imppa, joka hoiti kaiken paperityön, muistettavat asiat ym. sekä toimiva johtokunta, joka hoiti kaikki muut työt. Niinpä tehtäväkseni ei jäänyt kuin toimia nimellisesti hallitsijana,

kuten Ruotsin kuningas. Joskus ihmettelen, kuinka kerholaiset tuolloin innostuivatkin niin suuriin voimanponnistuksiin.
Vuonna 1988 meillä oli tapahtumana saamelaiskäsityötapahtuma Kesyn koululla. Tapahtuma onnistui valtavan hyvin, vaikka vaatikin paljon työtä ja järjestelyä. Sitten kesällä meillä oli Isojärven kansallispuistossa käynti. Ja se reissu oli hauska. Isojärvellä olimme oikein yökunnissa.

Seuraavana vuonna vappuna kerholaiset innostuivat hiihtoviikosta Talaksella ja tuolloin meitä oli yli 20 hiihtelemässä Sarmitunturin maastossa ja mukavaa oli. Kun kesä tuli niin Toposella pyörähtivät Kavtsilaiset viikonlopun verran ja yhdessäolo oli rattoisaa. Syksyä kohti mennessä työt Toposella ounastelivat jotain suurempaa ja niinpä meillä olikin susiaiset tuossa ihanassa puronvarsilaavussa oikeine Lapinnoitineen.

* * * * *

Onnellisen perhetapahtuman johdosta kerroin, etten enää ollut halukas jatkamaan puheenjohtajana. Näin olivat pari vuotta kuluneet kerholaisten kanssa ollen melko työteliäitä, mutta myöskin muistoja synnyttäviä. Päällimmäiseksi on aina jäänyt se, että kerholaisiin voi luottaa ja jos jotain on järjestettävä tai tehtävä, se kyllä tapahtuu. Esitänkin tässä julkisen kiitokseni kerholaisille tarmokkuudesta ja innostuneisuudesta pitämään kerhon toimintaa yllä.

Lopuksi en malta olla kertomatta mieleenpainunutta tapahtumaa saamelaiskäsityötapahtumasta. Avauspuheenvuoronpito lankesi minulle ja niinhän minä siinä sitten seisoin yleisön edessä, salamavalojen loisteessa, Jyväskylän kaupungin virallisen tervehdyksen tuojan odotellessa omaa vuoroaan. Minä aloitin puheen ja alku meni ihan hyvin, mutta kun pääsin kohtaan, jossa yritin selittää Tunturiladun ja Suomen Ladun suhdetta toisiinsa, niin sekosin aivan täysin. Onneksi aina valpas Imppa huomasi sotkun ja minä taas huomasin Impan kasvoista oman töppäykseni. No ei siinä muu auttanut kuin todeta, että pieleen meni ja aloittaa alusta. Avauspuhe tuli pidettyä loppuun ja muutama muukin puheenvuoro tullut käytettyä sen jälkeen.
Kerholle työntäyteistä ja iloista tulevaisuutta toivoo

Risto

Sakari Jarva 1990-1993

Tervehdys puheenjohtajakaudeltani!

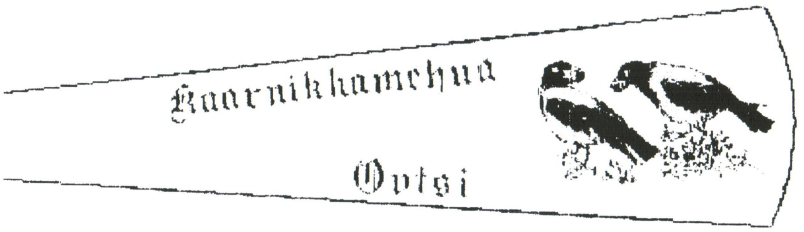
Jouduin vastuunkantajaksi mielestäni varsin vireälle ja toimivalle kerholle. Kerhotoiminta jatkui suunnilleen samanlaisena jo aikaisemmin viitoitetuilla linjoilla, mutta uusia muutamia asioita tuli lisää.

Kerhoilloissa olimme tottuneet SYP:n mainioihin tiloihin jo vuosikausia, mutta jouduimme lähtemään sieltä saneerauksen vuoksi. Onneksi saimme käyttöömme nykyisen tilan Eeronkatu 6 varsin edullisesti.

Tällä kaudella otettiin käyttöön jo ennakolta esivalmistellut toimikunnat, joista osa on vieläkin käytössä, hankittiin ovtsilaisille omat pipat sekä ruvettiin pitämään kerhoiltojen lisäksi kaksi kertaa vuodessa erityisiä dia-iltoja. Toposen savusaunakin meinattiin polttaa kahteen kertaan.

Kun yllättäen saimme HB:lta tukkeja, alkoi jo vuosikausia ollut toive saada oma mökki toteutua. Tukit kuorittiin talkoilla Tiituspohjassa ja vietiin Toposen pihaan kuivumaan. Sitten alkoi mökin suunnittelu. Risto Vuolle-Apiala teki mökin piirustukset, jonka jälkeen alkoi hirsikehikon rakentaminen Antero Viinikaisen ollessa pomona. Samanaikaisesti alkoi vuokratontin etsiminen. Siinä ilmeni erittäin runsaasti vaikeuksia ja vastoinkäymisiä. Aika kuitenkin hoiti tehtävänsä, koska nyt vuokrattu paikka on tosi mahtava. Rakennusprojekti on ollut meille niin suuri työtehtävä, että mitään suuria tapahtumia Tunturiladun puitteissa emme ole voineet järjestää.
Kiitän kaikkia johtokunnan jäseniä, toimihenkilöitä sekä kaikkia ovtsilaisia yhdessä toimimisesta. Tehtävä on ollut minulle mielenkiintoinen ja antoisa.

Sakari

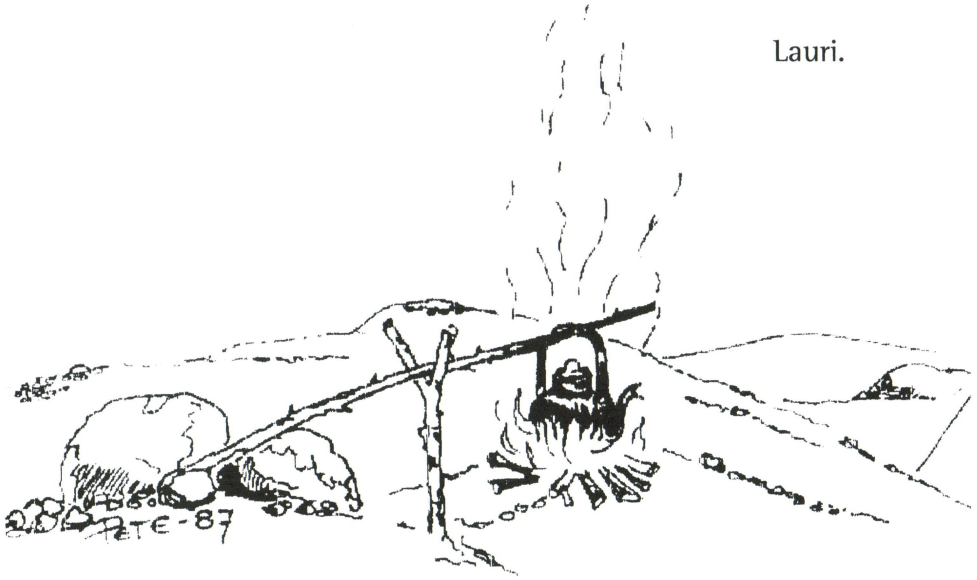
Lauri Kuukkanen 1994-

Ottaessani vastaan vuoden 1994 alusta Ovtsin puheenjohtajuuden sain luotsattavaksi vireän, hyväkuntoisen kerhon ja samalla se toi mukanaan runsaasti töitä. Töiden runsaus johtui ja johtuu edelleenkin meillä käynnissä olevasta mökkiprojektista, jota monien eri vaiheiden jälkeen viimeinkin olemme päässeet toteuttamaan. Työ on edennyt rivakasti ja keväällä -96 talven taittuessa kehikko onkin jo paikallaan ja töiden jatkuessa tupakin valmistuu. Talkoolaisia on ollut kiitettävästi ja etteikö lisää mahtuisi, sillä tuleehan siitä meidän yhteinen tukikohta.

Ovtsilaisten osallistuminen Tunturiladun ja oman kerhon toimintaan on ollut aktiivista. Myös kerhomme jäsenistön määrä on hienoisessa nousussa, joten hyvältä näyttää. Tätä juhlavuotta eletään Tunturiladun täyttäessä 50 vuotta ja kerhomme täyttäessä syksyllä 20 vuotta, jota juhlistamme kesäpäivien yhteydessä Multamäen leirikeskuksessa, Laukaassa.

Kiitokset ovtsilaisille tähänastisesta toiminnasta. Tulevaisuudessa entistä runsaampaa osanottoa kerhomme toimintaan toivoen

Lauri.

Ensimmäinen luonnos kerhomerkistä,
suunnitellut heraldikko Ahto Numminen

vtsin tapahtumia vuosien varrelta...

Keskisuomalaiset tunturilatulaiset ja erityisesti sudet kokoontuivat muutaman vuoden aikana jo ennen kerhon perustamista. Osoitteisto kutsuja varten saatiin käyttöön Tunturiladun jäsenkortistosta. 13.12.1973 oli ensimmäinen kokoontuminen, jossa päätettiin perustaa kerho Keski-Suomeen. Mukana oli seitsemän henkilöä ja tästä kokouksesta toimitettiin kirje Tunturiladun johtokunnalle - toiminta ei silloin kuitenkaan käynnistynyt.

Neljäkymmentä osanottajaa oli sitten läsnä, kun toinen, se perustava kokous, oli 28.9.1976. Näistä syntyvaiheista kertoo Jouko Järviö tarkemmin toisaalla tässä lehdessä.

Perustavassa kokouksessa käytiin läpi mallisääntöjä ja sovittiin mm. että "Kerho on Tunturilatu ry:n alainen maakunnallinen tunturilatulaisten yhteistoimintaelin" ja "kerhon jäseniksi voivat päästä keskisuomalaisiksi itsensä tuntevat tunturilatulaiset". Tämä kuvastui myöskin ensimmäisen kerhotoimikunnan kokoonpanossa, johon valittiin kuusi jäsentä alueellisesti eri puolilta Keski-Suomea. Toimikunnan puheenjohtaja Jouko Järviö edusti Keurusseutua, jäsenet Lahja Hirvonen ja Sauli Virtanen Jyväskylää, Erkki Tammela Tikkakoskelta Jyväskylän ympäristöä, Aulis Sihvo Jämsästä Jämsänjokilaaksoa ja Salli Oikari Saarijärveltä Saarijärvi-Äänekoski -seutua. Liittymis- ja jäsenmaksuksi sovittiin 5 mk.

Jo silloin sovittiin toiminnan perusrungoksi kuukausittaiset kerhoillat eli kokoontumiset kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Tämä käytäntö on voimassa edelleenkin!

Toimintaan ovat vakiintuneet keväiset linturetket lähiseudulle vuodesta -86 alkaen sekä erilliset kuvienkatselulillat keväisin ja syksyisin vuodesta -91 alkaen. Kerhoilloissa on illan aiheen lisäksi katseltu jäsenten filmejä ja diasarjoja retkiltä ja matkoilta. Aktiivista on ollut myös osallistuminen valtakunnallisiin Tunturiladun tapahtumiin, talvi- ja kesäpäiville, susiaisiin, vuosikokouksiin ja Suomen Ladun leiripäiville. Erävaelluksen SM-kisoissa ja leiripäivien vaelluskisoissa on joukkueemme ollut mukana muutamia kertoja. Vuosittain on hoidettu majapäivystysvuoro Jyväskylän Ladun Majalla hiihtokaudella.

1976

- Perustavan kokouksen lisäksi pidettiin yksi kerhoilta, jossa oli esillä mm. merkki- ja nimiasia ja jossa valittiin seuraavalle toimintavuodelle kerhotoimikunnan varajäsenet sekä naistoimikunta, joka vastaa lähinnä kerhoiltojen kahvituksista. Kerhon nimi otettiin käyttöön muodossa Outsi.
- Pikkujoulua vietettiin yhdessä latulaisten kanssa Ladun Majalla.

1977

- Kerhon kokoontumispaikaksi saatiin SYP:n Yliopistonkadun konttorin tila.
- Jouko Järviön ja Salli Oikarin testivaellus "Lapinsormessa".
- Kerhon hihamerkki valmistui. Se on heraldikko Ahto Nummisen suunnittelema tyylitelty metson pää, tämän taustalla keskiyön aurinko kuvaamassa Lappia, väreinä Keski-Suomen värit punainen, musta ja valkoinen.

Kerhoiltojen aiheet: "Suvi" -aihe, anorakit, K-S:n läpihiihto sanoin ja kuvin, terveellinen syöminen, sadevarusteet.
Pikkujoulu latulaisten kanssa Ladun Majalla.

1978

- Järjestettiin ensiapukurssi EA 1 jonka suoritti 23 jäsentä.
- Järjestettiin Ladun Majalla teltta- ja makuupussiesittely, tutustuttiin lähinnä kerholaisten käyttämiin malleihin sekä rakennettiin havulaavu.

Kerhoiltojen aiheet: Keski-Suomen läpihiihtoreitit, suksihuolto kilpailijan näkökulmasta, Keski-Suomen ja Lapin linnut, filmi- ja diasarjat hiihtovaellukselta, Lapin retkitunnelmia, Saarijärven koskenlaskufilmi.
Pikkujoulu Ladun Majalla.

1979

- Ensimmäisenä valtakunnallisena tapahtumana järjestettiin Tunturiladun IV:t talvipäivät Keuruun Jukojärvellä. Osallistujia oli 64 vierasta ja 16 "omia". Tapahtuma onnistui hyvin, Suur-Keuruun Sanomat uutisoi siitä näyttävästi.
- EA 2 kurssi järjestettiin tammi-helmikuulla, 20 osallistujaa.
- Puheenjohtaja Jouko Järviö lähti Afrikkaan, toimintaa luotsasi jo aikaisemmin "kerhomestariksi" valittu Pekka Kolari ja työvaliokuntaan valitut Heikki Pajulahti ja Lahja Hirvonen.
- Salli Oikarin vetämä hiihtoretki Pyhä-Häkkiin, yöpyminen Tiilikan kämpällä.
- Viikonloppuretkellä Lahja Hirvosen mökillä "Tötterössä" oli ohjelmassa suunnistusta, kilpailuja, leikkejä ja tietysti saunomista.
- OPERAATIO TUNTURILUUDAN kohteena olivat Yliperän tunturialueen kämpät ja tarina kertoo, että mm. Porojärven kämppä ei ole ollut uutenakaan niin siistissä kunnossa kuin meikäläisten jäljiltä!

Kerhoiltojen aiheet: Perhokalastus Lapissa, suunnistuksen teoriaa, Kolbman ahkiomalliin tutustuminen, retki- ja tapahtumakuvia.
Pikkujoulu Ladun Majalla.

Jouko Järviön sydäntä lähellä ovat olleet myös tehtävät Afrikassa. Erilaiset projektit kestivät useita vuosia.

Tunturiluutaryhmä lähdössä suorittamaan siivoustehtävää käsivarren autiotuville.

1980

- Tehtiin hiihtoretki Hitonhaudalle.
- Kerhopalaveri ja Tunturiladun johtokunta kokoontuivat Lahjan mökillä "Tötterössä". Outsilaisia mukana, saimme susipannun.
- Niliaitan pystytystalkoot Aulis Sihvon "Paratiisikurussa".

  Kerhoiltojen aiheet: Kunnallinen ympäristönsuojelu, Joukon esitys Afrikka diakuvin, erävarusteet, saamelaisuus "sisältä käsin" /Ulla Aikio, tunturien nisäkkäät /tohtori Jussi Viitala, retkeilyvälineet, retkeilijän suoympäristö, retkeilyalueiden roskaantuminen Kilpisjärvi - Saariselkä alueilla.
  Pikkujoulu Lahjan mökillä "Tötterössä".

1981

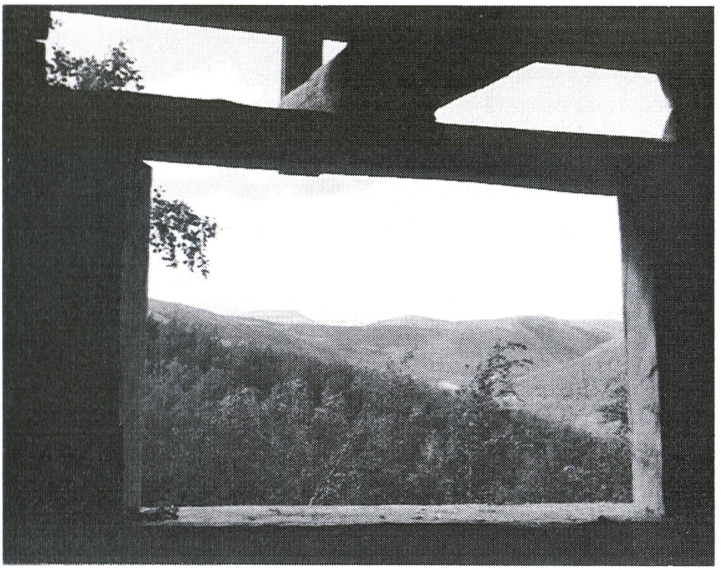
- Lumiluolaretki yöpymisineen Jämsässä, raportti Keskisuomalaisessa.
- Kevätretki Karankajärvelle.
- "Paratiisikurun" talkoot kesäkuussa.
- Osallistuttiin Susi-Kiisan kammitalkoisiin ja lahjoitettiin "kakluunirahastoon" 200 mk.
- Ruskavaellus Sirkka-Äkäslompolo, mukana 11 henkeä. Vaelluksen päätteeksi osallistuttiin Ylläksen susiaisiin, jossa esitettiin kuorolauluna kutsu Keski-Suomeen seuraavaan susiaistapahtumaan Peurunkaan.
- Susiaisprojektiryhmä perustettiin.

  Kerhoiltojen aiheet: Suunnistus ja maastotuntemus, Lapin kullankaivuun vaiheita, Saariselän kämppätietous, laulu- ja leikki-ilta, luontovalokuvaus, retkievääät, metsien käsittelyn perusteet.
  Pikkujoulu Lahjan "Tötterössä".

1982

- Helmikuun vuosikokouksessa hyväksyttiin kerhon säännöt.
- Järjestettiin hiihtoviikonloppu Vesannnolla.
- Auliksen uudisrakennustalkoot "Paratiisikurussa".
- Susi-Kiisan kämppätalkoissa oli vahva edustus ja sieltä osa jatkoi Lemmenjoelle kullanhuuhdontaan.
- Elokuulla toteutettiin kanoottiretki "Vanhan Vitosen" reitillä.
- Susiaisia varten pidettiin talkoita mm. tunnuksen valmistustalkoot Lahjan mökillä ja myöhemmin leivontatalkoita kanttiinnia varten.
- SUSIAISET Peurungassa 6.-7.11. Mukana oli n. 300 tunturilatulaista.
- Vote-noita vihki mm. ensimmäisen ikäsutemme Lahja Hirvosen (nro 55), johtajasuden Salli Oikarin (nro 144) sekä kerhostamme kahdeksan tunturisutta. Tunturiladun jäsenmerkkikilpailun tuloksena valittiin Risto Vuolle-Apialan suunnittelema nykyäänkin käytössä oleva hihamerkki. Tapahtuma kaikkineen onnistui, myös taloudellisesti.

  Kerhoiltojen aiheet: Käsivarren retkialue-esittely sanoin ja kuvin, SPR:n pelastuspalvelu-esittely, vanhin lappikirjallisuus, K-S:n Maakuntareittiverkosto.
  Pikkujoulu Hulkkosilla.

Upea näkymä valmisteilla olevan Susi-Kiisan kämpän ikkuna-aukosta

Noita ja vihityt ikäsudet Peurungan susiaisissa

1983

- Hiihtoretki Peurunkaan.
- Maalis-huhtikuun vaihteessa "Villin maan" vaeltajat tekivät hiihtovaelluksen vieden Morishvein kammille vieraskirjan koteloineen, sekä kerhon viemisinä lapion, sahan ja kirveen. Haaste tästä retkestä oli ollut Tunturilatulehdessä ja kuvaus sen toteutumisesta oli lehdessä 2/1983.
- Perinteiset talkoot Auliksen mökillä.
- Kanoottiretki "Vanhan Vitosen" reitillä.
- Ruskaretki tehtiin Ilomantsin Hoskoon.
- Hankittiin kerholle diaprojektori.
- Lahjoitettiin Tunturiladun kämppärahastoon 2.000 mk.

  Kerhoiltojen aiheet: Lapin kuvat ja muistelukset, kansanparannus, ensiapu, Pohjoisen parseelit, K-S:n eräreitit, Etelä-Afrikan timanttikentät.
  Pikkujoulu Haapalan retkituvalla, kerho tarjosi jouluiset puitteet ja jouluruoat vielä susiaisten rääppiäisten merkeissä.

1984

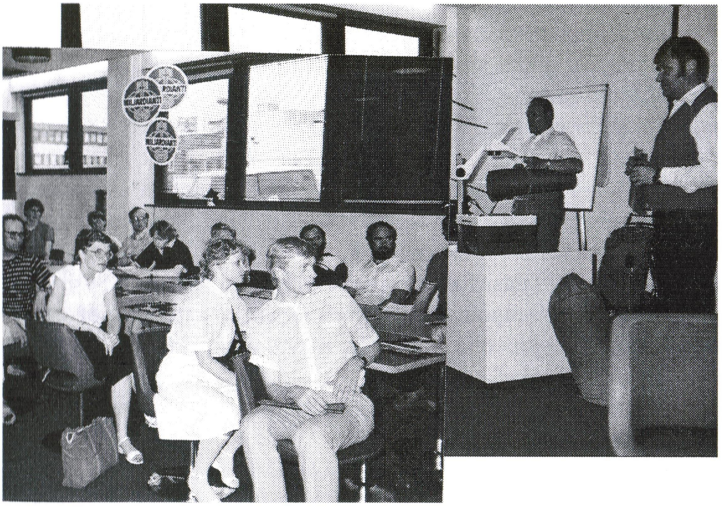
- Kevätkokouksessa päätettiin ottaa Tunturiladun johtokunnan suosituksesta kerhon nimi käyttöön muodossa OVTSI.
- Maaliskuulla tehtiin hiihtoretki Ilomantsin Hoskoon.
- Hiihtovaellus Utsjoen itäkairassa, mukana 8 jäsentä.
- Toukokuulla toteutettiin erävaelluksen peruskurssi, teoriailtoja oli kaksi ja maasto-osuus viikonloppuna Jämsässä. Oppeja sai 30 jäsentä.
- Toukokuussa puutalkoot "Tötterössä" ja "Paratiisikurun" talkoot kesäkuussa.
- Kesällä osallistuttiin Susi-Kiisan saunatalkoisiin ja lahjoitettiin saunarahastoon 500 mk.
- EA 1 kurssi toteutettiin yhdessä Jyvälän kansalaisopiston kanssa.

  Kerhoiltojen aiheet: Harrastusnäyttely, Saamelaisten kansalaisoikeudet /Aimo Aikio, solmut, kevätlinnut, Könkkölän työvälinemuseo.
  Pikkujoulu Ladun Majalla.

1985

- Alkuvuodesta oli Malminetsintä- ja kivitietoutta kahtena iltana, asiantuntijana geologi Markku Hytönen Kuopion Geologiselta tutkimuslaitokselta.
- Pääsiäishiihtovaellus Muotka-tuntureilla.
- Helluntairetki ja ensiapuharjoitus Suurijärven kämpällä.
- Elokuulla Tunturiladun kerhopalaveri Auliksen "Paratiisikurussa", mukana noin 50 tunturilatulaista.
- Tunturiladun eräretkenohjaajakurssille Talaksella osallistui kolme jäsentä
- Lainattiin Tunturiladulle 4.000 mk.

  Kerhoiltojen aiheet: Uudet retkeilyvälineet, astronomia, veneily & järvipelastus, elämän yliaistiset rakentajat /Esko Jalkanen. Pikkujoulu Hangasjärven retkituvalla

Erävaelluksen peruskurssin osanottajia opetusta seuraamassa.

Tunturiladun kerhopalaveri Auliksen 'Paratiisikurun' pihapiirissä 1985. Etualalla pj. Antero Tarvainen ja varapj. Yrjö Suuniittu.

1986

- Kerhon 10. toimintavuosi. Juhlavuoden kunniaksi julistettiin valokuvauskilpailu, jonka katselmus ja palkittavien kuvien valinta oli syyskokouksen yhteydessä.
- TL:n XI talvipäivät järjestettiin tammikuussa Hangasjärvellä.Toistasataa osallistujaa oli tässä "Kapustarintojen täydenkuun tapaamisessa". Arto Honkonen oli valmistanut ja lahjoitti uudet kiertopalkinnot talvipäivien vaelluskisaan sekä yleis- että nuortensarjoja varten.
- Soidenlammella oltiin mukana "Pyörä ja Retkeilyn" tuote-esittelyssä, kokeiltiin mm. ahkion vetoa.
- Napapiiriltä-Napapiirille -hiihtoon osallistuttiin reitillä Sevettijärvi-Rajajooseppi.
- Kevätretki tehtiin Helvetinjärvelle, valmistettiin suokengät ja A-pukki, joita myös koekäytettiin, sekä harjoiteltiin EA-tehtäviä.
- Osallistuttiin 40-vuotis juhlasusiaisiin ja niitä edeltäviin talkoisiin Susikyrössä, yksi ryhmä "juhlavaelsi" Äkäslompolosta Susikyrön tapahtumaan. Syksyllä oltiin myös Dipolin juhlassa suurella joukolla. Susikyrön lattiaa varten lahjoitettin 1.500 mk.
- Kerholle hankittiin "Paljakka"-teltta.
- Kerho sai vastaanottaa Jyväskylän Lapinkävijöitten kerholta jäännös kassan 60 mk ja retkeilyvälineistöä.

  Kerhoiltojen aiheet: K-S:n retkikohteet / Seutukaavaliitto, maahisista meikäläiseen / Voitto Penttinen, kalastusasioita, vesistönylitysharjoitus Ladun Majalla, saamenkieliset maastonnimitykset, miten kartta syntyy.
  Pikkujoulua vietettiin kerhon 10-vuotisjuhlien merkeissä Könkkölässä, siellä palkittiin kerhon oman palkitsemistavan mukaisesti kerhon aktiiveja jäseniä.

1987

- Kerhon kokoontumispaikka muuttui SYP:n Asemakatu 9:n tiloihin.
- Oltiin taas mukana "Pyörä ja Retkeilyn" Soidenlammen tuote-esittelyssä.
- Kevätretki suuntautui Koirajärvelle, teemana sammaleet.
- "Paratiisikurussa" toteutettiin vesistönylitysharjoituksia.
- Levyjen mökillä Korpilahdella kanoottiasiaa ja melontaharjoituksia.
- "Paras"-retki aiheena kukat. 23 kerholaista vaelteli Paras-Pältsa alueilla motolla: "Kukka reissu, mutta tulipa tehtyä"!
- Kerhoilloissa otettiin käytäntöön luontovisat.
- Osallistuttiin ensimmäisen kerran sittemmin vuosittain ohjelmaan otetuille järjestöjen joulumessuille.

  Kerhoiltojen aiheet: Puukko, lumisokeus talvieräretkellä, lihashuolto, Lapin kasvit ja linnut, sienet, retkeilijän vakuutusasiat, käynti Könkkölässä Taito Mörkin keräämässä perinne-esineistömuseossa.
  Riihipikkujoulu Laukaan Äijälässä.

Maisemat ovat komeita Paras-Pältsa alueilla jonne tehtiin teemavaellus aiheena kukat

Joulumyyjäisissä on myynnissä monenlaisia kättentöitä. Kauppa käy ja mm kaarnikkamehulla on vakituista ostajakuntaa.

1988

- Soidenlammella retkivaruste-esittely.
- Osallistuttiin "Suomi-Hiihtää" -hiihtoihin Keski-Suomen ja pohjoisen osuudella.
- Kevätretki Isojärven kansallispuistoon.
- Vierailu Kärrikaltiossa kesäkuulla.
- Ykin siltatalkoissa oli mukana 9 henkilöä, kesävaellus Koilliskairan maisemissa.
- Syyskuussa oli Ovtsin kerhoviikko Susi-Talaksella.
- Syksyä väritti SAAMELAISKÄSITYÖTAPAHTUMA 19.-20.11. Suunnittelua, yhteydenottoja ja kampanisuleivontaa.. Tapahtuma oli melko työläs, mutta taas kerran voitiin todeta, että onnistuimme!
- Syksyllä "löytyi" Aila Niemisen toimesta TOPONEN, jossa jo saimme käydä ja vietimme siellä pikkujoulunkin, virallisesti vuokrasopimus tehtiin vuoden 1989 alusta alkaen.

  Kerhoiltojen aiheet: Talvivaellusvarusteet, retkivarusteiden tilapäiskorjaus, luontoterapia, retkimuonien kuivatus, retkeilijän oikeudet ja velvollisuudet.

1989

- Huhtikuulla oli kerhon hiihtoviikko Susi-Talaksella.
- Toukokuulla viikonloppu Toposella, kesäkauden tapaamiset siellä keskiviikkoisin savusaunanlämmityksineen.
- HB-yhtiöillä siivoustalkoot.
- Susikyrö II rakennustalkoissa oli useita osallistujia.
- Heinäkuussa oli yhdessä Kavtsin kanssa toteutettu melontaretki Saarijärven koskireitillä, retken jälkeen yhdessäoloa Toposessa.
- Ruskaviikko yhdessä Njealljen kanssa Susi-Kiisalla.
- SUSIAISET Toposessa lokakuulla, osallistujia n. 180. Upeat olivat puitteet jokineen, laavuineen, tulineen, eikä sadekaan tunnelmaa latistanut.
- Voten noitaseremonia oli vaikuttava, kerho sai toisen ikäsutensa Anna-Liisa Hietalan (nro 68), johtajasudeksi vihittiin Pauli Hulkkonen (nro 172) ja tunturisusiksi neljä jäsentä kerhostamme.
- Kerholle hankittiin projektoripöytä ja puolijoukkueteltta kamiinoin.

  Kerhoiltojen aiheet: Verenkiertomme vointi vaelluksella, Kilpisjärven ylätunturit, melonta, syksyllä susiaisasioita.
  Pikkujoulu Toposen naapurissa Ampujien majalla "Paukkulassa".

1990

- Toposella hiihtopäivä, linnunpönttöjen valmistusta, puutalkoita ja kesäkeskiviikkoisin saunaillat. Kaasukeittimen ym. varusteitten hankintoja
- Hiihtovaellus Sevettijärvi - Kiilopää.
- Toukokuulla kolbmalaisten vierailu Toposessa, käynti myös Hitonhaudalla
- HB-yhtiöillä siivoustalkoot.
- Heinäkuulla Voiton vieraina Mielanrannassa ja Lammassaaressa parikymmentä kerholaista.
- Syyskuussa yhteinen kerhoviikko Njealljen kanssa Susi-Talaksella.
- Valittiin johtokunnan tueksi retki-, maja-, kerho- ja muonitustoimikunnat
- Tilattiin myyntiin Ovtsin nimellä varustetut "Tunturilatu pipot".

  Kerhoiltojen aiheet: Retkeily & melonta, korukivet, retkeilijän kalavehkeet, Muotkatunturit retkeilyalueena, vaellussauva ja joen ylitys, retkeilijän ensiapu.
  Pikkujoulu "Paukkulassa".

Petteri Laitin työesitys oli mielenkiintoista seurattavaa Saamelaiskäsityötapahtumassa.

Joen takana oleva idyllinen laavu tulineen oli tunnelmallinen näyttämö susien vihkiseremonialle Toposella.

1991

- Kerhoiltojen pitopaikaksi saatiin Hongikonhovin kokoontumistila Eeronkatu 6.
- Maastoyöpyminen Toposen maisemissa helmikuulla ja toukokuulla 15-vuotiskulkemiset Toposelle.
- Kesäkuulla "ensikertalaisten vaellus" Saariselällä.
- Mielanrannan retki heinäkuussa.
- Kerho sai mökkihirret, joitten kuorinta alkoi, hirsien "maksutalkoot" elokuulla.
- Ruskavaellukset ja osallistuminen Susikyrön talkoisiin ja susiaisiin, variksenmarjoja poimittiin ämpärikaupalla ja kaarnikkamehua valmistui joulumyyjäisiin.
- Isojärven kansallispuistoon tehtiin yhteisretki kolbmalaisten kanssa lokakuulla.

  Kerhoiltojen aiheet: Eräretken ja vaelluksen suunnittelu, valokuvaus vaelluksella, Kuolaan tehdyn retken selostus sanoin ja kuvin / Matti Rekola, maaperäkartoitus, joiut, ilmansaasteiden vaikutus metsiin, kuksat.
  Pikkujoulu Ladun Majalla.

1992

- Retkeilijän EA-kurssi helmikuulla.
- Maastoyöpyminen Toposen maastossa.
- Maaliskuinen hiihtoviikonloppu Haapalan retkituvalla, mukaan oli kutsuttu Njealljen kerholaisia.
- Kerhon hiihtoviikko oli Susi-Talaksella huhtikuussa, samoin johtajasusivaellus Sevettijärvi-Kiilopää, johon lähti kahdeksan hiihtäjää, joista neljä suoritti sen loppuun saakka.
- Suunnistuskurssi Laajavuoren maastossa toukokuulla.
- Toukokuulla myös siivoustalkoot HB-yhtiöillä.
- Susikyrön saunatalkoisiin osallistuttiin kesäkuulla.
- Heinäkuulla oli vuorossa Mielanrannan visiitti.
- Kesävaellus suuntautui Paras-Pältsa alueelle elokuussa.
- Ruskaviikolle osallistuttiin Login kanssa Susi-Kiisalla.
- Toposen kesäkauden päätteeksi oli siellä etsintäkoulutustapahtuma.
- Hankittiin kerholle oma pipo.
- Mökkihirret veistettiin ahkeran talkooväen toimesta kehikoksi Risto Vuolle-Apialan piirustusten mukaan.

  Kerhoiltojen aiheet: Sevettijärvi retkeilyalueena, vuoristokiipeily, retkimuonat, Kilpisjärven biologisen tutkimuskeskuksen toiminnan esittely, marjojen moninaiskäyttö, retkisää/meteorologi Heikki Kauppinen.
  Pikkujoulu Ladun Majalla.

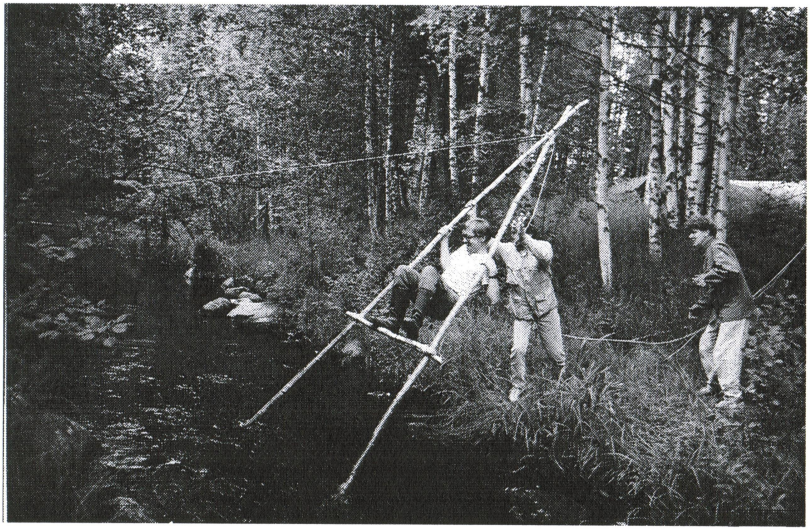
1993

- Mökkiveisto on edennyt harjakorkeuteen helmikuussa, saunan piirrustukset myös valmiina, tontin etsintä jatkuu.
- Toukokuulla siivoustalkoot HB-yhtiöllä.
- Syyskuulla ruskaretki Kotaseljän kämpällä Savukoskella.

  Kerhoiltojen aiheet: Eläinten jäljet ja jätökset, alppiretki ja Siperian vaellus / Eero Hämäläinen, tilapäiskuljetusvälineet, lintuvalokuvaus, Alaska kuvin, luontaishoito, mitä uutta varusteista /Partiopatikka, Lapin kirjat
  Pikkujoulu Ladun Majalla.

Kaarnikkamehua varten keräämme variksenmarjat Lapista. Kuvan poimijat Vuontiskeron rinteellä.

Se taitoa vaatii ja tekniikkaa. A-pukilla vesistönylitysharjoittelua Saarijoella.

1994

- Kerhoviikko Susi-Kiisalla huhtikuussa.
- EA kertaus Toposella toukokuussa.
- Siivoustalkoita Citymarketin ja HB:n pihapiireissä.
- Osallistuttiin Susikyrön polttopuu- ja tervanpolttotalkoisiin.
- Osallistuttiin Inarissa Erävaelluksen SM-kisojen valmistelu- ja kisatalkoisiin
- Anottiin Tunturiladun johtokunnalta kesäpäivien järjestämistä vuonna 1996, myönteinen vastaus saatiin.

  Kerhoiltojen aiheet: Australian ja Uuden Seelannin alkuperäiskansat, kuivatut ruoat, Lapin perhoset, kävelytesti & Lapin ruoat, kukkaterapia, tunturilatuhenki /Antero Tarvainen.
  Pikkujoulut Toposessa läksiäisten merkeissä.

1995

- Valokuvauskilpailu julistettiin.
- Tehtiin kesäkuun alussa retki Kalasaareen Päijänteelle.
- Jyväskylän Betonivalimolla ulko- ja sisätilojen siivoustalkoot.
- Osallistuttiin Susi-Kiisan puutalkoisiin heinäkuulla.
- Kultaviikko Onni Riekkisen valtauksella Kutturassa.
- Saatiin Harisen tontti, josta allekirjoitettiin Jyväskylän kaupungin kanssa vuokrasopimus 25 vuodeksi 27.9.1995. Alkoi hirsikehikon purku- ja siirtotalkooot Toposelta Hariselle. Valmistettiin tontille kota.

  Kerhoiltojen aiheet: Kuksat /Topi Haavisto, Ylä-Lapin metsät ja elinkeinot, kullanhuuhdonta, Lapin retkeilyreitit, kivet, tähtitaivas tutuksi /Siriuksen edustaja Kotapikkujoulu Harisella.

1996

- Kurkihirsi noussut Harisella 2.3.
- Kevätkokouksessa valittiin kämpän nimeksi HARISTUPA.
- Kerhovierailu huhtikuussa Njealljen kerhoiltaan, kuultiin Saara Harviaisen esitys Lappi sanoin ja kuvin , meiltä mukana 8 kerholaista.
- Valmisteltiin Tunturiladun kesäpäiviä, missä yhteydessä myös kerhon 20-vuotispäivien vietto.

  Kerhoiltojen aiheet: Kanadan vaellus sanoin ja kuvin /Salli Oikari, kalan käsittely retkiolosuhteissa, pöllöilta.

...tässä ne kaksi vaellettua vuosikymmentä

Tärkein ilmein tutkivat majan piirustuksia suunnittelija Risto Vuolle-Apiala (vas.) sekä rakennusprojektin "pomot" Lauri Kuukkanen ja Antero Viinikainen.

Juhlan paikka Harisella. Kurkihirsi nousee paikalleen.

TARINAA TONTISTA JA MÖKIN NURKASTA

Sanonta "OMA TUPA - OMA LUPA" on varmaankin ollut kannustimena ovtsilaisilla antaen tarmoa ja sitkeyttä tukikohdan saamiseksi kerholle. Tällä hetkellä kun elämme kerhossamme 20-vuotisen toiminnan juhlavuotta, voimme sanoa olevamme "niskan päällä" mökkiasiassa. Oman tuvan rakennustyöt ovat edistymässä hyvää tahtia.

Ennen tätä vaihetta on hankkeessa ollut useita eri käänteitä ja vaikeuksia. Hankalin tilanne tuli eteemme sopivan rakennuspaikan löytämisessä. Vuosia ja voimia kului, muttei sittenkään turhaan.

Kämppätarinamme taustoita on todettavissa, että ajatus on saanut alkunsa jo kerhotoiminnan alkutaipaleelta. Vuonna 1980 on kerhoilloissa keskusteltu alustavasti asiasta. Eri metsäyhtiöiltä tiedusteltiin vanhaa kämppää tai maapalaa vuokrattavaksi. Myös lehti-ilmoituksella laitettiin haku päälle. Tuloksena tarjottiin ostettavaksi autiotila Keljosta.

Asia jäi hautumaan ja virisi uudestaan Ovtsin järjestämän Peurungan susiaisten jälkeen syksyllä 1982. Aikaa kului ja tukikohdan hankkiminen oli koko ajan vireillä. Johtokunta ja toimihenkilöt etsivät aktiivisesti mahdollisuuksia. Tutustumiskäynnillä tutkittiin tontinpaikkaa v. 1988 Nyrölässä Tontunvuoren lähellä.

Samana vuonna löytyi paikka, joka sijaitsi Uuraisten kunnan Kangashäkissä. Siellä sievän pikkujoen varrella Mattilan tilan maalla oli vuokrattavana mökki savusaunoineen. Paikka miellytti meitä ja se vuokrattiin kolmeksi vuodeksi ajalle 1.1.89 - 31.12.91. Vuosivuokra oli 2000,-.

Näin alkoi ovtsilaisille Toposen kausi. Mökin pihapiirissä ja lähimaastossa oli oiva mahdollisuus toteuttaa kerhotoimintaa. Siellä pidimme kokouksia ja pikkujouluja sekä järjestimme koulutustapahtumia ja retkiä. Tunturilatulaisia eri kerhoista kävi vierailulla, kolbmalaiset jopa linja-autolla. Eniten vieraita oli Toposessa syksyllä 1989, jolloin järjestimme susiaiset. Toposen kaunis pihapiiri oli erittäin sopiva tunturilatulaisten kokoontumiseen, olimmehan luonnon keskellä.

Talkoot kuuluivat ohjelmaan ja työn jälkeen virkistäydyimme saunamajurin asiantuntemuksella lämmittämässä savusaunassa. Nautinnollisesta saunomisesta muodostui tapa, sillä sauna oli lämmin kesäisin keskiviikkoiltaisin.

Tukikohtamme Toponen

Sopimus Toposesta oli määräaikainen, joten uutta paikkaa etsittiin edelleen. Maanomistajan suostumuksella saimme pystyttää Toposen pihapiiriin tulevan mökkimme hirsikehikon. Sen hirret olimme hankkineet talkootyöllä. Talkooporukka urakoi innolla hirsiä yhä korkeammalle kunnes kehikon kurkihirsi nostettiin paikalleen. Meillä oli mökin kehikko, mutta minne sen saisi pystyttää.

Paikkaharavoinnin tuloksena oli lähempää tutustumista varten muutamia tontteja: partiolaisten paikka Toivakassa, Kalarasti Muuramessa, Kitukangas Taka-Keljossa, kaksi tonttia Petäjävedellä, "Pirunpelto" Mattilan kesäsiirtolan vieressä Laukaan Saviolla, Sallaajärvi ja Kotanen Taka-Keljossa. Lisäksi Mattilan tarjoama tontti Kangashäkissä Valkealammen rannalla. Sitä rasitti kuitenkin sopimuksen lyhytaikaisuus.

Tutustumiskäyntien ja arvioiden perusteella valittiin Kotanen -nimisen lammen ja Salakorventien väliin sijoittuva tontti. Niinpä vuokrasopimus laadittiin Jyväskylän kaupungin kanssa 1.7.1994. Talkooväki alkoi innolla alustavat työt tontilla. Tasattiin kuljetustietä, kaivettiin kodan pohjaa ja rahdattiin rakennnustarvikkeita. Kodan perustuksen laudoituskin tehtiin valua vaille valmiiksi. Mutta sitten meidän oli lyötävä jarrut päälle saatuamme välitietoja rakennuslupaamme kohdanneesta vastatuulesta. Jyväskylän kaupungin päättäjät pallottelivat asiaa lähes vuoden ajan, kunnes 23.5.1995 sitten jysähti. Saimme kielteisen päätöksen lupahakemukseen.

Olimme taas tuuliajolla, jäljelle jääneissä tonttipaikoissa oli käytännön haittoja. Uutena paikkana tuli mukaan Riikolan tilan alueelta tontin mahdollisuus. Tuo Laukaan Valkolassa sijaitseva alue oli ollut jo aikaisemmin esillä, mutta Jyväskylän kaupunki oli silloin myymässä tilaa. Kauppa kaatui poliittisten erimielisyyksien takia.

Niinpä meillä oli nyt käytettävissä vaihtoehdot: Kitukangas, Sallaajärvi ja Riikola. Ratkaisu asiassa tehtiin 5.6.95 Vaajakosken Kalasaaressa ollessamme Keski-Suomen liiton vieraina. Enemmistö paikalla olleista kannatti Riikolaa. Sitten jälleen maastoon tutkimaan. "Pieni Harinen" -nimisen lammen maisemista valittiin kolme eri kohtaa mökkiä varten. Mökin suunnittelija kerhomme jäsen arkkitehti Risto Vuolle-Apiala ehdotti lähinnä Pieni Harinen -lampea olevaa tonttia mökkiä varten. Tämän tontin valinnan vahvisti 18.7.1995 paikan päällä olleista 19 ovtsilaisesta 18 hengen enemmistö. Rakennuslupahakemus tehtiin tällä kertaa Laukaan kuntaan. Vuokrasopimus tontista Puralan tilan maalta Laukaan Petrunan kylässä allekirjoitettiin Jyväskylän kaupungin kanssa 25 vuodeksi alkaen 1.9.1995 vuosivuokran ollessa 500 markkaa.

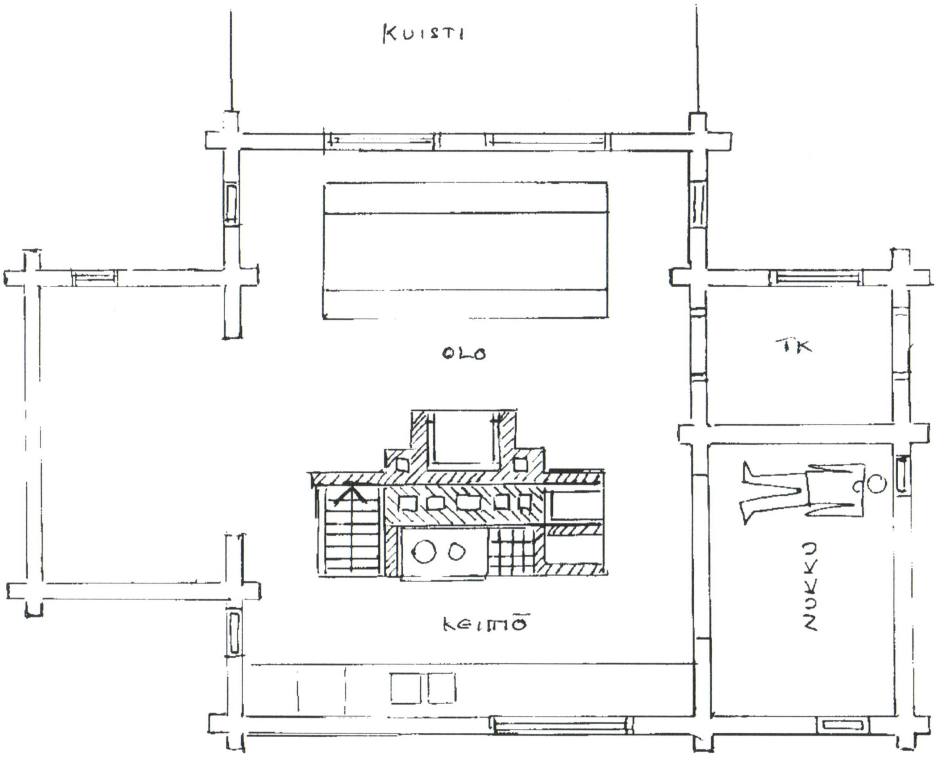
Taas pyörähti talkooruletti käyntiin. 21.9.1995 katseltiin rakennusten paikkoja "sillä silmällä". Lokakuun alussa -95 saimme myönteisen rakennusluvan. Talvi teki jo tuloaan, joten ripeyttä tarvittiin. Mökin pohja-anturat saatiin valettua ennen pakkasten tuloa. Kodan hirsikehikko paikalleen ja kota käyttöön väliaikaisella pressulla peitettynä. Kota oli erittäin tärkeä huollon kannalta ja hämytunnelmassa 22 ovtsilaista vietti pikkujoulua 25.11.1995.

Rakennusprojektiin kuuluva hirsikehikko oli päätetty siirtää Toposesta vielä vuoden 1995 puolella ja näin todella tapahtuikin. Ennen vuoden vaihdetta hirsikehikon kokoaminen aloitettiin Harisen paikalla. Talvinen sää suosi rakentajia, edes paukkupakkaset eivät pidätelleet kaikkein ahkerimpia talkoolaisia. Mökki oli uudelleen harjakorkeudessa 2.3.1996. Kerhon kevätkokouksessa 4.3.96 vahvistettiin tukikohtamme nimeksi HARISTUPA.

Edelleen pyöritimme talkoorulettia. Kuorimme kattolautoja Laukaan asemalla, rahtasimme rakennustarpeita ja -koneita tien varresta 0,5 km matkan mökille polkua pitkin. Tunturiladun kevätkokouksesta oli tuomisena Tunturiladun ja Ovtsin keskeinen välikirja tontin vuokrauksesta ja mökistä.

Tätä kirjoittaessa tuvan rakennusta valmistellaan vesikattoa varten. Paljon on vielä talkootunteja edessä ennenkuin Haristupa on valmis, mutta sitä arvokkaammalta se sitten tulee tuntumaan. Loppujen lopuksi sijoituspaikkaankin voimme olla tyytyväisiä kaikkien vaikeuksien jälkeen. Suuren työpanoksen asian eteenpäin viemiseksi ovat tehneet majatoimikunta yhdessä johtokunnan ja Risto Vuolle-Apialan kanssa, mutta kaikkien talkoissa olevien työ tai muu apu on tärkeää hankkeen valmiiksi saattamiseksi.

Unski

Haristuvan pohjapiirros, suunnitellut Risto Vuolle-Apiala

KOULUTUSTAPAHTUMAT TOPOSESSA

Vuonna 1989 Ovtsi vuokrasi Matti Mattilalta entisen sähkölaitoksen hoitajan Toposen torpan pihapiireineen kerhon retkikohteeksi. Pihapiirin vieressä juoksee keväisin vuolas Saarijoki, joka saa alkunsa läheisestä Saarijärvestä. Joen penkalla sijaitsee savusauna ja pihapiirissä torpan lisäksi vaja ja ovtsilaisten pystyttämä pressukota ja lähellä sitä joen vastarannalla laavu. Laavu rakennettiin varsinaisesti vuoden 1989 Susiaisten näyttämöksi, katsomoistuimet sijaitsivat laavun puoleisella rannalla. Toponen toimi ovtsilaisten tapaamis- ja koulutuspaikkana kuusi vuotta eli vuoden 1994 loppuun (vaikka hirsikehikko ja rakennustarvikkeet siistittiin lopullisesti pihapiiristä vasta toukokuun lopussa 1996)

Toiminnan viisivuotiskautena järjestettiin Toposessa ainakin kuusi koulutustapahtumaa. Mieleenpainuvimpia niistä on (Sinikan v. 1992 järjestämä) vesistöylitykset, sillä tarjosihan vaihtelevassa maastossa mutkitteleva joki jos jonkinlaista mahdollisuutta ylityksiin. Lähellä lähdepaikkaa oli joen yli kaatunut suuri petäjä. Sen korkealla veden yllä kaartuvaa runkoa myöten oli luonnollista kokeilla ylitystä käyttäen tukena kolmen pisteen kautta kulkevaa köyttä.

Saarijoki kiemurtelee muodostaen hiekkaisia suistomaita kaarteisiin. Kun edellisestä ylityksestä oli selvitty, oli joenmutkasta löydettävä sopiva kahluupaikka, ja sitten oli edessä vaellus Saarijärven rantaan, josta meloimme kanootilla läheiseen saareen. Siellä teimme rinkkalautan niistä varusteista, joita oli mukanamme. Joukon kevyin onnistui melomaan itsensä turvallisesti yli, mutta jo seuraavan housut kastuivat ja sitä seuraava käytti lauttaa lähinnä uimapatjana. Loput pelastuivat kanootilla mantereelle.
Viimeinen ylitys tapahtui A-pukilla laavupaikan lähellä. Kevyimmät onnistuivat tässäkin ylityksessä parhaiten. Näen vieläkin silmissäni kuinka Pellisen Eino seisoo (Huh, uskalsi seistä!) poikkipuulla ja muut yrittävät vetää pukkia pystyyn. Onnistunut hurja hyppy seurasi vetoa, vastaranta pöllähti miehen tömähtäessä maahan.

Mielenkiintoisen sammal- ja jäkäläpolun järjestivät Raili Jarva ja Hilkka Karikoski. Aluksi opettelimme yhdessä näytteistä tuntemaan erilaisia sammalia ja jäkäliä ja sitten kuljimme luontopolun opetellen samat asiat sieltä uudelleen. Jokaisella rastipaikalla oli runoasuinen kysymys vihjeineen juuri sen maastokohdan sammalista tai jäkälistä. Onnistumisen elämyksiä oli

mahdollista hankkia opettelemalla samalla tuntemaan rajattu määrä uutta tietoa.

Maastoyöpymisistä ja teltankunnostustapahtumista muistan selkeästi, kuinka Saara Koivunen opasti helmikuussa 1991 iglun ja lumiluolan tekoa. Silloin rohkeimmat (Ritvis, Leena ja Sini) yöpyivät lumiluolassa. Talvisista tapahtumista vuodelta 1992 on mielessäni etsintäharjoitus pimeässä maastossa. Kouluttajaksi lupautunut henkilö ei saapunutkaan paikalle ja niin olin taas koulutusvastaavana yksin vastuussa. Saara suostui onneksi potilaaksi ja sukeltautui jonnekin pensaikkoon. Joukko jakaantui kahtaalle seuraten uudelle lumelle syntyneitä jälkiä. Jalan matkassa olleet olivat jo löytäneet potilaan tilanteessa, jossa itse saavuin hiihtäjien ja Sakari Jarvan vetämän ahkion kanssa paikalle. Kaikki seisoivat hämillisinä potilaan läheisyydessä. Pari potilaalle suunnattua kysymystä herättivät ensimmäisenä Pellisen Einon reagoimaan. Hän kaivoi taskustaan suklaata potilaalle ja nykäisi vyön irti ja tarjosi sitä lastan kiinnittämiseen.

Muista tapahtumista muistan kuinka Salli Oikari ja Saara Koivunen opastivat meitä varpuluudan ja vispilän teossa ja tehtiin alkuaikoina linnunpönttöjäkin Toposen pihaympäristöön. Kerran opettelimme talkoiden lomassa Sinikka Holopaisen johdolla purilaiden tekoa ja vedimme pitkin Toposen raittia toisiamme noiden pitkien riukujen varassa. Koulutusta kolmelle hengelle (Eki, Sini ja Leena) oli Saaran opastus "Saara"-mallisen ahkion teossa, joka aloitettiin syksyllä 1991. Ahkiot laskettiin valmiina Toposen lumille vuoden loppuun mennessä. Koulutuksesta kävi sekin, kun Eki (Erkki Myllärinen) viimeisteli kanoottinsa sisikuntaa hartsivalulla Toposessa saunanlämmityksen lomassa. Enkä unohda koskaan sitä palomieskoulutusta, jota sain vuonna 1990 kolbmalaisten lähdettyä Hitonhaudalle. Päivystämään jääneet havahtuivat siihen, että Panu Hulkkonen huikkaa tupaan: "Sauna palaa!". Kaikki luulivat sitä Vallun viisi minuuttia sitten laukaiseman kiusoittelun toistoksi. - Tosi oli kysymyksessä, kun lieskat nuolivat läheisen männyn oksia puisen savuhormin palaessa. Mutisin itsekseni: "Mitä tässä voi tehdä?" ja kiersin ympäri saunaa. Imppa Hulkkonen selvisi ensiksi tuvan tikkaiden luo ja huusi apua siellä. Eki uskaltautui raottamaan saunan ovea ja heitti kiuasnurkkaukseen sangollisen vettä. Vallu oli rohkein ja uskaltautui katolle sammutustöihin. -Niin vain sauna pelastettiin ja uusittiin koko savunpoistojärjestelmä takaseinälle. Sen jälkeen taisin olla kymmenkuntakertaa lämmityspuuhissa, joista yksin vastuullisena ainakin

kuusi kertaa. -Olin saanut saunamaisterin koulutuksen, johon kuului lämmitys- ja sammutuskoulutus.

Viimeisin koulutustapahtuma oli toukokuussa 1994. Paavo Kärkkäinen järjesti ovtsilaisille SPR:n nuorten kanssa ensiapukoulutusta. Järjestäjiä oli enemmän kuin osanottajia ja potilaiden roolisuoritukset tosi aitoja. Tarinassa oli muistaakseni marjastamassa olleen perheen isä pudonnut puusta äidin päälle ja tytärkin oli sokeritautinen ja shokissa. Perhe selvisi onnellisesti tapaturmasta ja ovtsilaiset olivat taas tarjottua oppia viisaampia.

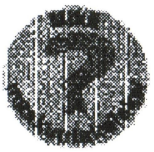
Sinikka Holopainen

KESKI-SUOMEN

- maakuntalintu --> metso
- maakuntakukka --> päivänkakkara
- maakuntakivi --> dioriitti
- maakuntakala --> tällä hetkellä...

perinteisten maakuntarajojen mukaan määriteltynä kolme vaihtoehtoa: Hämeen lahna, Savon muikku, Pohjanmaan siika.

Heinäkuussa 1996 on käynnistynyt äänestys oman maakuntakalan valitsemiseksi Keski-Suomelle

Ovtsin sudet

IKÄSUDET 2 kpl

1982	nro	55	Lahja Hirvonen
1989		68	Anna-Liisa Hietala

JOHTAJASUDET 9 kpl

1969	nro	52	Aulis Sihvo
1972		77	Aapo Paavilainen
1975		102	Voitto Penttinen
1977		122	Jouko Järviö
1982		144	Salli Oikari
1986		151	Arvo Anivuo
1987		164	Saara Koivunen
1989		172	Pauli Hulkkonen
1993		176	Sinikka Holopainen

TUNTURISUDET 57 kpl

1961	nro	250	Raija Hakaniemi
1962		329	Aino Rikkola
		345	Jouko Järviö
1963		367	Martti Mäkelä
		368	Taito Mörk
1966		505	Lahja Hirvonen
		553	Aulis Sihvo
1967		604	Saara Koivunen
		622	Erkki Levy
		654	Erkki Rutanen
1968		681	Anna-Liisa Hietala
		682	Terttu Hokkanen
		701	Oiva Laatikainen
1970		861	Aapo Paavilainen
		869	Seppo Raivio
1971		942	Aulis Nisula
1972		1028	Salli Oikari
		1045	Väinö Rytkönen
1973		1081	Paul Kunelius
		1096	Voitto Penttinen
		1121	Risto Vuolle-Apiala
1974	nro	1149	Timo Sarkkinen
1975		1173	Irma Hulkkonen
		1174	Pauli Hulkkonen
		1181	Mikko Järvinen
1976		1220	Arvo Anivuo
		1258	Esa Säde
1980		1342	Elina Rotola-Pukkila
1981		1352	Pentti Kaarnakoski
		1355	Maija-Liisa Kojo
		1358	Aila Nieminen
		1361	Sylvi Saimo
1982		1375	Olavi Hytönen
		1381	Pekka Kolari
		1382	Maija Kortemäki
		1384	Lauri Kuukkanen
		1388	Erkki Myllärinen
		1397	Terttu Villanen
1983		1409	Arja Melkinen
1985		1449	Seppo Jahkola
1986		1463	Raila Jarva
		1464	Sakari Jarva
		1466	Unto Kekkonen
		1468	Irma Koskinen
		1470	Seija Leino
		1471	Ritva Loimio
		1475	Hilkka Mäkelä
1988		1517	Aulikki Kuukkanen
		1528	Hilkka Senilä
1989		1535	Sinikka Holopainen
		1541	Erkki Pyökkimies
		1545	Juhani Saksa
		1549	Katriina Wanhatalo
1991		1566	Ari Kastepohja
1992		1573	Aukusti Perälä
		1574	Leena Tanhuanpää
1994		1583	Aulikki Järvinen

SAAMI ON KUIN KETUNPOIKA

Haluan kertoa teille Outakosken "kirjailijakoulun" kasvatista kirjailija ja taiteilija Kerttu Vuolabista. Kerttu kasvoi Tenojoen partaalla lähellä Outakosken kylää, jossa hän onnekseen pääsi vanhan, viisaan saamelaisen opettaja ja kirjailija Hans Guttormin kouluun. Samaan aikaan koulua kävivät mm. Kirsti Paltto, Eino Guttorm ja Jovna Ande Vest. Opettaja innosti oppilaitaan oman kielensä käyttöön ja sen kehittämisen ohessa kirjallisiin harrastuksiin. Tästä syystä Outakosken koulusta tuli merkittävä saamelaisen kulttuurin keskus ja sitä nimitetään leikillisesti "kirjailijakouluksi". Kertun elämässä koululla on edelleen kirjaimellisesti tärkeä asemapaikka - hän on pitkien maailmalla vietettyjen vaellusvuosien jälkeen palannut opettajaksi samaan kouluun.

Tutustuin Kerttu Vuolabiin 80-luvun alussa Inarissa. Hän oli silloin julkaissut saamelaisille lapsille pienen kirjasen "Kolme kaverusta", ensin tunturisaameksi ja myöhemmin se julkaistiin koltan- ja inarinsaameksi. Se oli ensimmäisiä nimenomaan Lapin lapsille tarkoitettuja omia kirjoja. Se kertoo yksinkertaisista ja tutuista asioista ja kuvituskin on selkeää, Kertun omalla leiketekniikalla tehtyä. Mutta vielä tärkeämpää Kertun toiminnassa on ollut lastenkirjallisuuden kääntäminen saameksi. "Pikku prinssi" ilmestyi vuonna 1981. Suuren suosion hän saavutti kääntämällä Aku Ankan. Akusta tuli "Vulle Vuojas" eli jotakuinkin samaa kuin Ville Sorsa - ankka ei ole Pohjoisen lapsille tuttu lintu. Kuitenkin on hyvä, että saamelaislapset saavat tutustua maailman muiden kulttuurien ilmiöhin, siksi niiden kääntäminen omalle kielelle on kaikin puolin edistämisen arvoista työtä. Mitäpä suomalaislapsetkaan tietäisivät maailmasta, jos kääntäjiä ja tulkitsijoita ei olisi. Mutta kaiken sen ohessa ja ensisijaisesti Kertulle on hyvin tärkeätä ilmentää lapsille omaan elinpiiriin kuuluvia asioita. Vain sillä tavoin kieli omaksutaan. Hän on hellyttävällä tavalla kuvannut sitä mitä oma äidinkieli merkitsee. Lähellä luontoa eläville lapsille oma kieli on kuin ketunpoika. Yhtä vaistonvaraisesti kuin ketunpoika oppii emonsa esimerkin opastamana liikkumaan tuntureilla ja tuntemaan elämisen ehdot, yhtä herkästi pieni lapsi tutustuu omien läheistensä kielen vivahteisiin. Sillä "äidinkieli on ihmisen kirjoittamaton historia, joka kunnioittaa rakkautta, rauhaa ja elämää". Ja edelleen "Kun aloin kirjoittaa ajatuksiani päiväkirjaan - tein sen ensin suomeksi - ihmettelin, miksi kirjoitukseni ei kertonut sitä, mitä tarkoitin. Kokeilin kirjoittaa saameksi ja huomasin, että paperihan alkoi kertoa juuri sitä mihin olin pyrkinytkin. Jos

haluaa jollekulle kirjoittaa tai kertoa tunteistaan, ne pitää osata heijastaa sanoiksi ja lauseiksi".

Kuten tuli jo kerrotuksi Kerttu on opettaja. Hän toimi pitkään Utsjoella myös päiväkerhon ohjaajana ja yleensä oman saamenkielen puolestapuhujana. Utsjoen ajalta on pieni opasvihkonen "Puhu omaa kieltä lapsellesi" - suomen- ja saamenkielisin tekstein. Kirja on tarkoitettu jaettavaksi neuvolaikäisten lasten vanhemmille. Sen toinen tekijä on terveyskeskuslääkäri Aino Snellman ja julkaisija virallinen suomalainen STAKES.

Saamen asema on ollut sodan jälkeisinä vuosikymmeninä vaikeassa asemassa ja lähes suomalaisen valtakulttuurin allensa jyräämä. Vasta 80-luvulla nuoret aktiiviset saamelaiset - Kerttu heidän joukossaan - ovat saaneet oman äänensä kuuluville. Kirjallisesti kielen kohtalo on ollut vaakalaudalla jo senkin vuoksi, että yhteistä kirjoitustapaa ei ole ollut. Siitä sovittiin vasta vuonna 1978. Ja toisekseen ammoisista ajoista saakka saami on ollut erityisesti puhutun perinteen kantaja. Nyt on elintärkeää saada aikaan omaa kirjallisuutta, kun on selvästi todettu, ettei lukeminen ja kirjoittaminen olekaan pelkästään joutilaitten puuhaa, vaan että "kirjoittava käsi yltää pitkälle". Kertun sydämenasia ovat saamelaiset lapset: heidän on saatava käydä koulua omalla kielellään ja oppia kunnioittamaan omaa perintöään.

Kertun uusin julkaistu kirja (yleensä saamelaiskirjailijoilla on monta käsikirjoitusta odottamassa julkaisuvuoroa) on "¡nde ja Risten Jagi f·rus" (1990). Siinä saamelainen poika ja tyttö seuraavat vuoden kulkua omassa ympäristössään ja hyvin paljon omilla ehdoillaan. Kirja on ulkoasultaan selkeän kaunis ja lukemaan houkuttava ja siinäkin on Kertun oma kuvitus. Hän tekee kirjansa kokonaisiksi alusta loppuun.

Kertusta on hyvä haastatteluartikkeli "Pohjoistuuli"-lehdessä. Siinä hän kuvailee hauskasti vilkkaan lapsen tuntoja porosaamelaisperheessä, jossa kaikki asiat opittiin vanhempien ihmisten esimerkin voimalla, mitään ei opittu "opettamalla". Mieluisinta oli kuunnella isoisän tarinoita. Ja niitä tarinoita Kerttu nyt välittää eteenpäin ja kannustaa saamelaislapsia luottamaan omaan kieleen ja mieleen.

Ritvis

OUTSIN RUSKAPATIKKA -81 LEVILTÄ ÄKÄSLOMPOLON SUSIAISIIN

Hyvissä ajoin jo Outsin porukka mietti
ja sitten saunaillankin asian tiimoilta vietti,
ett´ ruskaa lähdetään sakilla katsomaan Lappiin
ja vaellus päätetään Susiaisiin, sehän käy nappiin.

Meitä oli sitten yhtä vaille tusina
ja me liikuimme tulevina ja vanhoina susina
juuri niinkuin kairassa pitääkin kulkea
ja kaikki arkinen aherrus pois mielestä sulkea.

Hyvällä mielellä muistamme joukkomme
johtajaa Pekkaa,
ja uskokaa pois, ei siinä tarvittu edes rekkaa
vaikka repussa kulki mankka ja super marketti,
vaan siitäpä harmi kun hälle ei maistunut parketti.

Lahja on Ahku ja koko retken sydän ja sielu,
jutut ja laulu luistaa – sit´ estä ei edes kipeä nielu.
Ja kahvia mustassa pannussa aina riitti
ja mikäs se yllätys olikaan, jonka makua
nuotiolla jokainen kiitti!

Ja pitäähän Ähkykin olla näin isolla sakilla
ei vesikään riitä lämmitettynä pienellä pakilla,
sen Jouko maailmanmatkaaja kyllä tietää,
ja yhtä kaikki, oikein hyvin meitä laumaa sietää

Tertulla on taitoja aina diploomiin asti,
ja luutaakin heiluttaa sangen ahkerasti.
Ja käsissänsä taitoa ja voimaa riittää –
häntä hieromisesta saamme jokainen kiittää.

Olihan miellä joukossa pentukin jota piti opettaa,
ja onni oli meidän , kun saimme retkemme lopettaa
lämpoöön saunan ja Ailakan kodikkuuden,
ja Aila sai kokea meissä lauman ihka uuden.

Keuruulta tuli Elina, susi melko nuori, hän ketterä
on, ettei heikkoa tee edes korkeakaan vuori.
Ja niin hyvin uuteenkin sakkiin sopeutuu
että varmasti yhteiset retkemme uusiutuu.

Arja Lapissa oli vasta toista kertaa
mistään sit´ ei huomaa, vaikka meihin
vanhoihin vertaa.
Niin on hyvät varusteet ja sakkiin sopiva mieli,
ja kun "Ujo" on, ei turhia laulele kieli.

Seppo jostain kumman syystä usein karttoi meitä,
teltan kauas pystytti ja kulkikin eri teitä.
Silti aina sakkiin palas, heitti vitsin, toisen,
opimme hänessä tuntemaan kulkijan aikamoisen.

Rauhallinen kulkija on Oiva, Susi-veli,
kalamieskin mielestään siks'mukana onkipeli.
Aatos lensi takavuosiin, silloin tehtyihin retkiin,
rinkan paino, hyvä fiilis, palautti nykyhetkiin.

Myhäillen ja sanojansa säästäen matkaa teki Erkki,
ruskeassa lippiksessään oli joku merkki.
Huomaavaisen Gentlemannin lailla meitä autteli,
ja luonnontuotematkaajaksi joskus lähteä lupaili.

Itse kun en koskaan tule tämän kummemmaksi,
on se hyvä kun sain aikaan edes ajankulua kaksi.
Toinen oli laulunsanat susiaisia varten,
toinen hommat teille määräs', kuutio onnetarten.

Sää suosi, ruska tienoon värjäsi,
meistä jokainen hienosti pärjäsi.
Mentiin ryhmänä, joukon jatkona,
välillä letka oli useampana katkona.

Kolehtiin kerättiin monta rahaa,
siinä ei varmaankaan mitään pahaa
että puheenjohtaja tanssimaan opetetaan,
ja Pekan puolelta rukkasten jako lopetetaan.

Ja erittäin tärkeä toimitus
oli päivittäin lämpötilan mittaus,
sillä puutteellisesti on selostettu tämä keikka,
jos ei tähän vastausta saisi Eikka.

Oli Tertulla ja Annukalla kova pistelasku,
siinä totiseksi veti ja unohtui moni kasku.
Ja aina välillä susiaislaulun oli vuoro
sitä innolla harjoitteli sitten koko kuoro.

Tulilla lettuja pino paistui
ja lampaankääpä aivan verrattomalle maistui.
Määkinä kuului, tunnelma tiheni
juuri kun nukkumaanmenoaika läheni.

Kahvia monta pannua keitettiin
ja puuta lisää nuotioon heitettiin.
Tunnelmat talletti Pekka mankalle,
ei miltään kohdin elämä tuntunut rankalle!

Niin siinä viikko mukavasti vierähti
ja kuutio osviittaa antaen monesti kierähti,
tiskaa, siivoa, hölkkää, lemmi,
juhli, lepää, älä emmi.

Saapui lauantai-ilta, ja saavutti huippuasteen,
sai oman pentumme Aila susikasteen.
Sitä ennen Outsi juhlaa tervehti
ja vuoden perästä tervetulleeksi toivotti

Annukka

Vuodelta ~~1980~~ 1690 peräisin oleva kuparipiirros, joka esittää suomalaista hiihtäjää. Tällä hiihtäjällä on monessa suhteessa toisenlaiset hiihtoneuvot kuin nykyajan suksimiehillä. Hänellä on mm. epäpariset sukset, toinen suksi on lyhyempi kuin toinen. Oikeassa jalassa on lyhyt (ja jos voisimme kurkistaa sen alle, näkisimme, että se on nahkapohjainen) potkaisusuksi eli kalhu, vasemmassa jalassa on pitkä liukumasuksi eli lyly (jonka pohjassa näkisimme, jos sen nurin kääntäisimme, pitkän uran eli olkaan).

SAAMELAISKÄSITYÖ-TAPAHTUMA

JYVÄSKYLÄSSÄ KESYN KOULULLA
VAPAUDENKATU 35–37
19. –20.11.1988

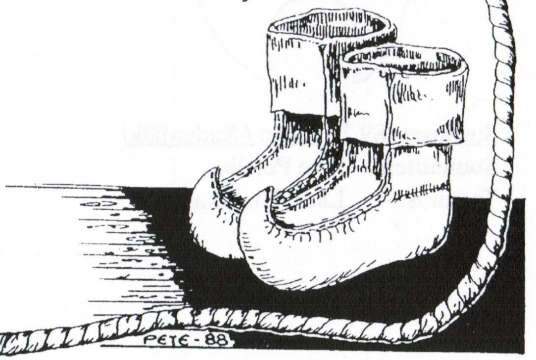
Aidon saamelaisen käsityön myyntinäyttely, joka samalla teki tunnetuksi saamelaista kulttuuria ja perinnettä. Tapahtumaa oli toteuttamassa 38 ovtsilaista, kävijöitä n. 1000.

Tapahtuman suojelija oli apulaiskaupunginjohtaja Ahti Vielma.
Hänen estyneenä ollessaan toi suojelijan ja kaupungin tervehdyksen avajaisiin kaupungin johtava hygienikko, eläinlääkäri Olli Kokko, joka myös luki katkelman isänsä, kirjailija Yrjö Kokon teoksesta Sudenhampainen kaulanauha.

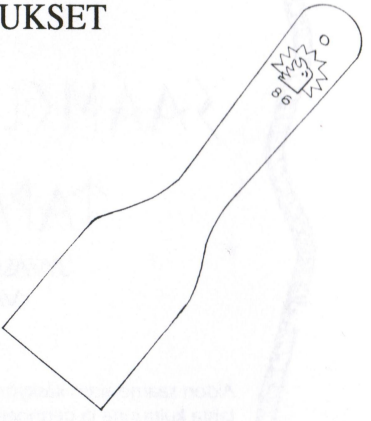
Myynnissä oli 41:n tekijän käsitöitä ja työnäytöksiä antoivat Inkeri-Marja Väyrynen Vuotsosta ja Petteri Laiti Inarista.
Kuullut esitelmät olivat:

- Saamelainen käsityöjärjestö - Ilmari Laiti, Inari
- Inarinsaamelainen puvusto - Ella Sarre, Nellim
- Saamelaisen käsityöperinteen synty ja historia - Martti Linkola, Helsinki
- Saamelainen kulttuuri murroksessa - Aimo Aikio, Jämsänkoski/Utsjoki
- Saamelaiset myytit ja todellisuus - Veli-Pekka Lehtola, Inari

Nähdyt filmit: "Suonikylän kolttien elämää" - kansantieteellinen filmi, sekä "Inarinmaa". Myös diaesityksiä oli koko ajan.
Aloitteestamme esitettiin elokuvateatterissa saamelaisvoimin tehty kokoillan elokuva Tiennäyttäjä.

KERHOMME JÄRJESTÄMIEN TAPAHTUMIEN TUNNUKSET

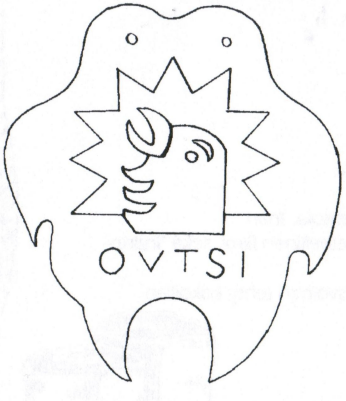

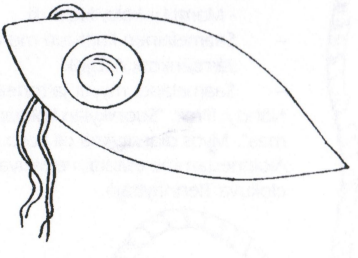

Susiaiset -82 Peurunka / Kupoli
Suunnittelu: Seppo Raivio
Toteutus: Seppo Raivio
Lauri Kuukkanen
ja talkootyöryhmä

Talvipäivät -86 Hangasjärvi / Kapusta
Suunnittelu: Raili Jarva
Toteutus: Lauri Kuukkanen

Susiaiset -89 Toponen / Sudenjälki
Suunnittelu: Pete Petelius
Toteutus: Lauri Kuukkanen

Kesäpäivät -96 Multamäki / Metsonsilmä
Suunnittelu: Raili Jarva
Toteutus: Lauri Kuukkanen- puutyö
Sakari Jarva - kivet
Unto Kekkonen - teksti
Sirkka ja Aku Kärkkäinen
kokoaminen
Kivet pääosin Harisen tontilta

OUTSILAISTEN LAULU

Suuren suuri rinkka harteillaan
outsilainen metsään tallustaa.
Halki korven rämeisen
kulku käy kuin leikiten.
Kyllä kantti kestää.

Hongan kaatuneen ei taakse jää;
vuorollansa kukin rynnistää,
nostaa, työntää, kierittää
reppua ja ystävää.
Kyllä voimaa riittää.

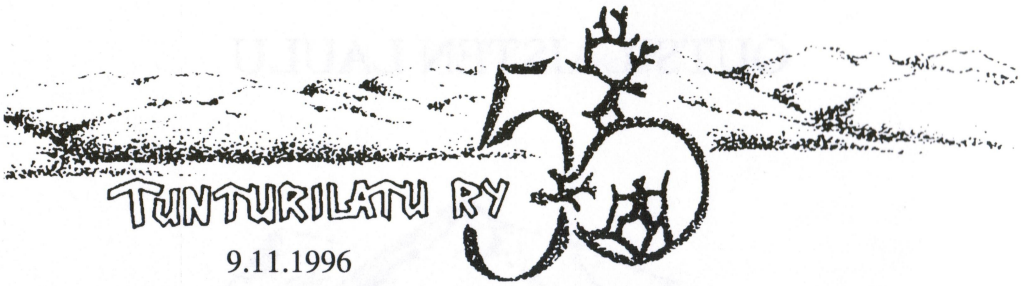
Puro eessä, sitä katsellaan;
silta pitäisi kai rakentaa?
Koko joukko pysähtyy,
siihen yöksi leiriytyy,
iltakahvit keittää.

Tunturiin on mieli jokaisen,
vaikka alas tultais kierien.
Kenkä varpuun tarttuu taas,
outsilainen makaa maas,
mutta nauraa sentään.

Outsilainen kestää painetta
eikä koskaan ota "ainetta".
Jäkälään ei kiinni jää
eikä pääse eksymään
vaivaiskoivikossa.

Metso outsilaisten tunnus on,
korven homenokka verraton,
pyrstö vaikka leveä,
niin on askel keveä
kuin riekonpoikasella.

Sävel joululaulusta
"Taatto läksi, läksi innoissaan..."
Sanat Pete

9.11.1996

Pukeutumisen suhteen emme anna suosituksia, mutta vetoamme kaikkiin kansallispuvun omistajiin: nyt on sen aika! Käytössämme on pukeutumistilat asujen vaihtamista varten. (TL-lehti 2/96)

KESKISUOMALAISET KANSALLISPUVUT

	Valmistunut	Uudelleen tarkistettu
Keski-Suomen kansallispuku	1921	1982
Uuraisten kansallispuku	1921	
Jämsän kansallispuku	1926	1983
Hankasalmen kansallispuku	1935	
Kuhmoisten kansallispuku	1936	
Laukaan kansallispuku	1921	1984
Keuruun kansallispuku	1952	1984
Pihtiputaan kansallispuku	1965	
Saarijärven kansallispuku	1968	1982
Karstulan kansallispuku	1974	
Sysmän – Luhangan kansallispuku	1989	
Vanhan Korpilahden kansallispuku	1990	
Viitasaaren kansallispuku	1989	

KANSALLISPUKUJEN KÄYTTÖ

Kansallispuku sopii kaikkiin juhlatilaisuuksiin:

– Juhlapukuna perhe-, koulu-, kotiseutu- ja perinnejuhlissa, vuotuisjuhlissa kuten jouluna ja juhannuksena sekä erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen juhlavissa tapahtumissa, joissa kansallispuku voi olla tarjoilijoiden asuna.